

וישלח (437)

על פי מאבקי, ולא על פי תוצאות המאבק, שהן כבר סייעתא דשמיא.

וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה נָא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל לְשְׁמִי וַיַּכְרֶךְ אֹתוֹ שָׁם (לב.ל)

יעקב שואל את המלאך "מה שמך", והמלאך עונה לו "למה זה תשאל לשמי". ויש להבין, מה בדיוק רצה יעקב לדעת, ומה תשובת המלאך (עיין רש"י). הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, ב"שיחות מוסר", מסביר כך: המלאך הוא שרו של עשו, היצר הרע. יעקב ביקש לעמוד על סוד כוחו ומהותו, וזהו "מה שמך", מהי מהותך וטבעך (כי השם מסמל את המהות). ועל כך משיב המלאך, שזוהי בדיוק מהותו: ה' "למה זה תשאל לשמי"; מהותו היא לסמא את עיני האדם באופן שיילך כעיוור, לא ישאל שאלות, ולא ירד לעומקם של דברים.

וַיִּזְרַח לוֹ הַשֹּׁמֶשׁ וכו' וְהוּא צִלְעַ עַל יָרְכוֹ. עַל פֶּן לֹא יֵאָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גֵּיד הַנָּשָׂה (לב.לג)

פירש"י: ומדרש אגדה, ויזרח לו, לצרכו, לרפאות את צלעתו וכו'. יש להבין סדר קדימת הדברים, הלא אחר שכבר זרחה לו השמש נתרפא מצלעתו, ולמה כתב לאחר מכן: "על פן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה". ונראה, כי אמנם ראוי היה שיעקב לא יתרפא מצלעתו, כדי שיהיה זכר עולם לנס שנעשה לו בהאבקו עם המלאך ויוכל לו, וכמו שמשו רבינו לא נתרפא מערל שפתיו, שהיה סימן לנס שנעשה לו בלקחו גחלים לתוך פיו כידוע (שמו"ר א, כו: רמב"ן שמות ד. י). אלא על כן הוצרך להתרפאות, כדי שלא יהיה בעל מום ויוכל לעבוד העבודה בית א-ל, כמבואר במדרש (ילק"ש רמז קלב). ברם כדי שיהיה זכר עולם לנס זה, אחר שזרחה לו השמש ונתרפא ולא נשאר זכר לנס, "על פן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה" שתהיה מצוה זו זכר עולם לנס. **ספר "עלים לתרופה" בשם החתם סופר**

על פן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה (לב.לג) והנה בכל ניסי השי"ת אשר נקבעו בהם זכר לדורות הרי זה בקום ועשה, ואילו כאן בנס זה שניצח יעקב את שרו של עשו נקבע זכרון לדורות איסור אכילה שהוא בשב ואל תעשה. **וביאור הענין:** לפי שמלחמת יעקב עם שרו של עשו היתה על ישועת ישראל ויציאתם מן הגלות בין הגויים, ואף שניצח יעקב לעשו ועתידין להיגאל, הרי עצם הגלות היא נסיון גדול לכשעצמו, ועדיף היה שלא נהיה בגלות ולא נצטרך להיגאל, וכעין יסורים שצריך לקבלם באהבה ואפילו הכי קודם שבאין על האדם הרי אמרו חז"ל (ברכות ה:): לא הן ולא לשכרן, ועל כן דבר

עם לָכֵן גִּרְתִּי (לב.ה)

"גִּרְתִּי" פירש"י: תרי"ג מצוות שמרתי. מה היתה מגמתו של יעקב אבינו, בשלחו לאמר לעשו ששמר תרי"ג מצוות, מה איכפת לעשו הרשע בזה. ובפרט עשו ששנה ופירש ובעט ופרק עול המצוות מעליו. עוד צ"ב, אם אכן רצה לומר כן לעשו, למה אמר לו בלשון רמז, "גִּרְתִּי", תרי"ג מצוות שמרתי, אשר מי יעלה על דעתו לפרש ולפענח שזו הכוונה. אמנם, הנה כללות ענין כל המצוות, היא, אשר על ידיהם יתדבק האדם בה, אשר מלבד עצם קיום רצון הבורא בעשיית כל מצוה, הרי על ידי המצוות מגיע לזכירה בה, ועי"ז לדבקות בה, ואז בכל מעשה ומעשה שהאדם עושה הרי הוא כביכול מתקשר אל ה'. על פי זה, יש לפרש, שאכן לא אמר יעקב "תרי"ג מצוות שמרתי" כלפי עשו, שהרי אף אם יבין ענין ותועלת המצוות מה יתן ומה יוסיף לו, אלא יעקב אבינו הזכיר זאת לעצמו, שהיות ובשעה זו ניגש יעקב לעשות השתדלות "דורון, תפילה, מלחמה" נקט לשון כזה דוקא "עם לָכֵן גִּרְתִּי", כדי שיזכור לעצמו כי כל שאיפת חייו היא להתקשר לה' ע"י עשיה גשמית, מצוות, ואז גם ע"י פעולת השתדלות זו, יתקשר ויתדבק בה' אשר מסובב כל הסיבות. ולהזכיר לעצמו היה די בדרך רמז. **ספר טללי אורות בשם הגרא"ל שטיינמן זצ"ל**

וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׁמֶךָ כִּי אִם יִשְׁרָאֵל כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אַנְשִׁים וַתּוֹכֵל (לב.כט)

נאמרו כאן על יעקב שני דברים: האחד, ש"שרית", כלומר, נאבקת ונלחמת (מלשון שררה ותקיפות, עמדת מול אלוקים ואנשים כמו שר וגדול, ולא נכנעת), והשני, "ותוכל", לא רק נאבקת אלא גם ניצחת, יכולת להם. לכאורה, מבין שני אלה, השבח הגדול יותר והראוי יותר לציון, הוא ה"ותוכל", שמסמל את הניצחון המלא (לעומת ה"שרית" שמציין רק את עצם המאבק), ואם כך יש להבין, מדוע השם נגזר דווקא מהמילה "שרית" ("ישראל", מלשון "שרית עם אל"), שהוא השבח הקטן יחסית, ולא על שם השבח הגדול יותר, "ותוכל", המציין כאמור את מלוא הצלחת המאבק, את הניצחון השלם? כתוב בספר "באר הפרשה" כך: ולכאורה קשה, מדוע קראהו בשם 'ישראל' על שם 'כי שרית'? היה לו לקרוא איזה שם על שם 'ותוכל', שניצח את שרו של עשו והכניעו (ויקראוהו 'מיכל' וכדומה)? ומבאר הרה"ק מכאן, שאין הקב"ה דורש ובודק אם ניצח האדם את יצרו, אלא אך ורק 'כי שרית' – אם עמד בקשרי המלחמה נגד יצרו וטבעו; ואילו הניצחון, 'מתנת חינוך' הוא משמיא ולא מכח האדם, ורק המלחמה נקראת על שם האדם, ועל שמה נקרא ישראל. כלומר, האדם נמדד

נס זה של יציאה לגלות שאחריו תבוא הגאולה נקבע בצורה של איסור והימנעות לומר ולהורות כי יותר היינו רוצים שלא תבוא כלל לידי נסיון, וכפי שאנו מתפללים מדי יום בברכות השחר "ואל תביאנו לא לידי נסיון וכו'".

ספר המאור שכתורה בשם "ספר דרש משה"

ויפל על צנארו וישקהו (לג.ד)

מעל המילה "וישקהו" יש לפי המסורת סימון נקודות, ומביא רש"י מחלוקת בעניין זה: "וישקהו" נקוד עליו; ויש חולקין בדבר, בברייתא דספרי יש שדרשו נקודה זו, לומר שלא נשקו בכל לבו ודעה אחר אמר רבי שמעון בן יוחי, הלכה היא, בידוע ששונא עשו ליעקב, אלא נהפכו רחמיו באותה שעה, ונשקו בכל לבו. רבי יהודה פתיה בספרו "מנחת יהודה", כותב בעניין זה רמז יפה: בפרשת תולדות, כשעשו כועס על גניבת הבכורה והברכות, הוא אומר "הכי קרא שמו יעקב, ויעקבני"; והנה, המילה "וישקהו" היא בדיוק ראשי התיבות (למפרע) של המילים "ויאמר, הכי קרא שמו יעקב, ויעקבני" רמז לכך שאף בשעה שנישקו, זכר היטב את גניבת הבכורה והברכות, ולפיכך נקוד על "וישקהו", להורות (כדעה הראשונה המובאת ברש"י) שלא שכח לחלוטין את גניבת הבכורה והברכות, ולא נשקו בכל לבו.

וירץ עשו לקראתו וישקהו ויפל על צנארו וישקהו ויבכו (לג.ד)

"וישקהו": אמר רבי שמעון בן יוחאי, הלכה היא, בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה, ונשקו בכל לבו (רש"י). יש לתמוה מה שייך בזה הלכה? יש לומר, לפעמים חושבים שכדאי ללכת לקראת הגויים, ולהראות להם שמתרצים לבקשותיהם, ועל ידי כך נמצא חן בעיניהם, ואולי אפילו כדאי לוותר על הלכה או מנהג וע"י כך לא ישנאו אותנו. על זה באו חז"ל, להדגיש "הלכה עשו שונא ליעקב", ולא תעזור כל התחנפות וכדומה לשנות את הדבר. כשם שא"א לעקור הלכה, כך א"א לעקור את השנאה מאומות העולם, אלא יש לילך בדרך התורה והמצוות, ורק ע"י כך לא יוציאו לפועל את השנאה שבלב.

ספר "להתענג בתענוגים"

כשעושים במרמה, עדיף שהבנים ידברו

ויענו בני יעקב את שקם ואת חמור אביהם במרמה (לד.יג)

הנה לעיל, על הפסוק "ויען לבן ובתואל ואמרו מה יצא הדבר" (לד.יג), כתב רש"י שלבן רשע הוה, וקפץ להשיב לפני אביו. היתה זו חוצפה מצד לבן להעז לדבר לפני אביו. ואילו כאן, יושבים בני יעקב עם יעקב אביהם, והם עונים את התשובה לשכם וחמור בנו, על זה רש"י אינו אומר דבר. ביאר המגיד מדובנא: כשהולכים בדרך הישר, כאן יש לתת לאבא לצעוד בראש ולא להקדימו, אבל כשהולכים בדרך מלאה מהמורות, בורות ופחתים, שם הכבוד הוא ללכת בראש, ולתת לאבא ללכת בדרך

הכבושה. בשיחה של לבן ובתואל עם אליעזר, ההליכה היתה בדרך הישר דברו דברים כהוייתם, ולכן כשקפץ לבן והשיב לפני אביו, היתה בכך חוצפה ורשעות. לא כן בעניננו, כשבאו האחים לענות אותם 'במרמה', בדרך חתחתים, אמרו דבר אחד והתכוונו אחרת, במקרה זה יותר טוב שלא האב יאמר את הדברים כי אם הבנים.

ספר "ומתוך האור"

הלכה: בדיקת הציצית בשבת

כתב הרמ"א (או"ח ס' יג ס"ב): ומוקמינן לטלית אחזקתיה וכו' ואין צריך לבדוק קודם שיצא בו, ובמ"ב (סק"ז) כתב: כיון שבדקו בבוקר בעת שהיה מברך על הלבישה, ומוכח מזה דבשבת ג"כ צריך לבדוק הציצית. ובפסקי תשובות (אות ג) כתב: אולם אם מצא חוטי הציצית מסובכים זה בזה אל יפרידם אלא ילבשם כך, ודווקא אם מסובכים בחוזה בענין שיש קושי להפרידם, אבל מסובכים זה בזה מעט ליכא חשש להפרידם. וכמו"כ יש לזהר מאוד שלא להדק ולחזק כלל את הקשר האחרון של הגדיל הסמוך לחוטי הציצית, ומצוי בציציות שהוטלו בבגד זה עתה שהקשר האחרון מתרפה, ובהידוקו וחזוקו היטב בשבת יש חשש חיוב חטאת.

פסקי תשובות חלק א'

פתגם: העולם אומר שבזמן עושים חיים, ואנו אומרים שזמן זה החיים.

ספר "שמחלה"

חקירה: הפקר בית דין: הבעלים הוא המקנה, או בית דין (שיעורי ר' שמואל גיטין עמוד קנג)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: להלכה למעשה: שאלה שאלו לעם הארץ שהתיימר להיות למדן: מה הדין אם רוצה אדם לשאת את אחות אלמנותו לאשה, מותר או אסור? אחרי עיון רב השיב הלמדן: להלכה מותר, אבל למעשה חוששני שלא יוכל לעשות זאת.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף עד)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה: יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זוהרה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אויזה. **שלום בית:** גילה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. **זיווג הגון:** שרה זסון אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליזבת מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה, מורים משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, נסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעיד בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתר, כוכבה, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מול אדסה בת גבי זוגונה, יהודה יוסף בן רחל, דניאלה בת רחמה.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr